

tabt arbejdsfortjeneste, helbredelsesudgifter, tab eller forringelse af erhvervsevne, godtgørelse for svie og smerte, godtgørelse for varigt men og tortgodtgørelse, jf. erstatningsansvarslovens §§ 1-9 og § 26. Bestemmelsen omfatter også forsørgertabserstatning mv., jf. erstatningsansvarslovens §§ 12-14 a, og godtgørelse til efterladte, jf. erstatningsansvarslovens § 26 a.

Til § 5 a, nr. 2

Bestemmelsen omfatter navnlig skade på fast ejendom og løsøre. Den gårdejer, der får ødelagt sine marker og afgrøder på grund af en nuklear ulykke, vil således efter bestemmelsen have mulighed for at få erstatning for det tab, der er lidt herved.

Bestemmelsen dækker tillige det driftstab, der er forbundet med skade på f.eks. fast ejendom eller løsøre. Det er herved en forudsætning, at driftstabet er en adækvat følge af tingsskaden på fast ejendom eller løsøre. Hvis driftstabet ikke har forbindelse med tingsskaden, kan der ikke ydes erstatning efter denne bestemmelse, men eventuelt efter den foreslåede bestemmelse i nr. 3.

Til § 5 a, nr. 3

Efter denne bestemmelse kan der ydes erstatning for det rene økonomiske tab, som kan opstå som følge af en betydelig skade på miljøet. Skade, der er omfattet af nr. 1 eller nr. 2, vil ikke være omfattet af nr. 3.

Det fremgår af bemærkningerne til Pariskonventionen, at det er en forudsætning for at få erstatning efter bestemmelsen, at der er tale om tab af fortjeneste, der står i direkte forbindelse med anvendelse eller udnyttelse af miljøet, og som skyldes en betydelig forringelse af miljøet.

Spørgsmålet om, hvem der efter bestemmelsen kan kræve erstatning for et økonomisk (drifts)tab, må afgøres i retspraksis på grundlag af almindelige erstatningsretlige grundsætninger, herunder reglerne om adækvans og om de erstatningsretligt beskyttede interesser og personkredse.

Til § 5 a, nr. 4

Efter bestemmelsen ydes der erstatning for rimelige omkostninger til afværgelse eller forebyggelse af skader. Bestemmelsen giver ret til at få dækket omkostninger både med henblik på at begrænse en skade efter nr. 1-3, der allerede er indtrådt, og med henblik på at afværge en skade, der vil kunne indtræde. Bestemmelsen hænger således nøje sammen med den skadelidtes pligt til efter almindelige erstatningsretlige grundsætninger at foretage rimelige foranstaltninger for at af-

værge eller begrænse sit tab (»tabsbegrænsningspligt«).

Hvis det for at afværge eller begrænse en skade efter nr. 1-3 er nødvendigt at fjerne en forurening af almene goder, såsom luften og havet mv., giver bestemmelsen mulighed for, at der kan ydes erstatning for de rimelige omkostninger, der er forbundet hermed. Det kan f.eks. være rimelige omkostninger til undersøgelse af det forurenede område og nærmere analyse af de forurenende stoffer på kemiske laboratorier mv. I kravet om »rimelige omkostninger« ligger bl.a., at skadelidte så vidt muligt skal begrænse sine omkostninger.

I forslaget er det ikke nærmere reguleret, hvem der er berettiget til at foretage foranstaltninger for at afværge eller begrænse en skade efter nr. 1-3 og kræve omkostningerne hertil erstattet af den ansvarlige. Dette spørgsmål om den erstatningsretligt beskyttede personkreds må afgøres i retspraksis. Udgangspunktet er, at kun den person, der har en aktuel eller eventuel rådighedsret over den pågældende ting eller den faste ejendom mv., kan foretage afværgeforanstaltninger og kræve omkostningerne herved erstattet af den ansvarlige.

Efter bestemmelsen kan der endvidere kræves erstatning for *rimelige omkostninger til genopretning af miljøet*.

Formålet med denne del af den foreslåede bestemmelse er at give skadelidte ret til at få dækket de omkostninger, der er nødvendige for at bringe miljøet op på samme niveau som forud for skaden (forureningen). I det omfang, der iværksættes foranstaltninger til at afværge eller begrænse forurening af almene goder, vil rimelige omkostninger hertil kunne erstattes efter bestemmelsen.

Da almene goder er karakteriseret ved, at ingen har en særlig ret over dem, kan private personer, herunder miljøorganisationer, der afholder udgifterne til afværgelse af forurening af eller til genopretning af miljøet, normalt kun kræve erstatning af den ansvarlige, hvis der er en særlig lovhjemmel hertil. Det skyldes, at de pågældende ikke vil kunne opfylde det traditionelle rådighedskriterium, hvorefter skadelidte skal have en aktuel eller eventuel rådighedsret over det beskadigede gode, før der kan kræves erstatning.

I det omfang, miljømyndighederne efter reglerne i miljøbeskyttelseslovgivningen har ret eller pligt til at foretage afværgeforanstaltninger eller genopretning af miljøet, jf. herved miljøbeskyttelsesloven §§ 69-70, vil omkostningerne herved ligeledes kunne erstattes efter bestemmelsen.